

angaaende Loven om Len og Stamhuse, vil man derved have skabt en Fond, et Aktiv for hele det danske Folk, der, naar disse Millioner, disse Lensarealer bliver udbudt paa Lovens Vilkaar, vil give hele det danske Folk en Jordfond, en stadig, aarlig tilbagevendende, Indtægt, som vil være i Stand til mere end at kunne dække Rentetabet for de 4 000 Hjem, man hvert Aar ønsker at rejse. Det, man forlanger af Lovgivningsmagten, af det danske Folk, for at fremme en Lovgivning, som vil være af megen Betydning, er kun, at man gennem 10 Aar søger at skaffe det Statslaan frem, som er nødvendigt for at fremme denne Lovgivning, og at alle garanterer, staar som solidariske for en Lovgivning af den af mig anførte Rækkevidde: Rentetabet kan Lensfonden og Jordfonden dække, og Pengene, der rejses, Laanene, der rejses, giver første Prioritet i Jord og Bygninger i Tusinder af nye velindrettede gode danske Landbohjem. Jeg er ganske sikker paa, at det er forsvarligt overfor de kommende Slægter at lave Statsgæld paa den af mig anførte Maade. Jeg tør ganske dristigt tage Ansvaret overfor de kommende Slægter ved at rejse et Statslaan til det Formaal, jeg her har antydet, fordi en saadan Lovgivning vil faa en vidtrækkende Betydning ikke mindst for det danske Landbrug.

Jeg vil slutte med nogle almindelige politiske Bemærkninger angaaende dette Spørgsmaal, og jeg vil da spørge den højtærede Regering, og i Særdeleshed den højtærede Landbrugsminister, hvad man kan vente, Regeringen vil gøre paa dette Omraade. Jeg for mit Vedkommende vilde meget beklage, hvis man ogsaa med Hensyn til dette Spørgsmaal lagde Hænderne i Skødet og sagde til de Tusinder: I maa vente. Den højtærede Landbrugsminister sagde paa et Møde i Røskilde, hvor vi diskuterede dette Spørgsmaal, at han vilde interessere sig mere for, at de 120 000 nuværende Husmænd kunde faa det godt, end for at presse en Lovgivning frem som den, jeg nu her gør mig til Talsmand for; der maatte man nære Betænkelighed. Hvis det skal forstaaes paa den Maade, at man stadig vil søge at skaffe gode økonomiske Vilkaar for de 120 000 Husmandsbrug, der er, er det efter min Mening en fuldkommen umulig og forfejlet Landbrugspolitik. Det skal nemlig nok vise sig, at jo bedre Vilkaar man skaber for Standen som Helhed uden at skaffe Mulighed for, at den kan forøges i Tal, desto dyrere Priser vil vedkommende Hjem omsættes til fra Aar

til Aar. De Ejendomsomsætninger, der allerede foregaar i saa Henseende, er ganske urimelige og ganske ødelæggende for det danske Landbrug: Jeg hører Gang paa Gang Forespørgsler ude fra Bondelandet med Antydninger af, hvilke Priser man køber et 6—7 Tdr. Lands Brug til, Priser, der ligger fra 20 000 Kr., 25 000 Kr. lige op til 30 000 Kr., hvorved de forpligter sig til en Forrentning, som er fuldkommen umulig, hvis Nedgangstiden en Gang kommer. Er det da muligt, at de, der nu køber et 6 Tdr. Lands Brug og betaler det med 30 000 Kr., og som ogsaa en Gang skal have gode Kaar, er det da muligt, at Kaarene for Husmandsbrug i Danmark kan være saaledes, at en Mand kan skyldes 20 000 Kr. i et 6 Tdr. Lands Brug og endda faa et ordentligt Udbytte af sit Arbejde? Nej, det er fuldkommen umuligt at løse den Opgave. Vi maa skaffe taalelige Erhvervsvilkaar for de nuværende Husmandsbrug i Danmark, men Muligheden for, at disses Tal kan øges, kan vi kun skaffe ved at fæste Opmærksomheden paa en Landbolovgivning, der kan holde, og derfor har jeg ved denne Lejlighed gjort mig til Talsmand for denne Sag. Den højtærede Landbrugsminister har politisk Magt til at fremme denne Sag, hvis han vil, han har sit Flertal i begge Rigsdagens Ting, Hvis han mener, at den fjerde Lov skal gennemføres uden Ekspropriation, hvis han mener, at man kan løse Opgaven tilstrækkeligt derved, ja, hvorfor saa ikke gennemføre den hurtigst muligt, det vil da hurtigt vise sig, om den Jordpris i Danmark, der er konstateret, som vi ikke kommer udenom, kan følges med den Jorderhvervelse, man tilstræber i det frie Marked. Naar man har Magt dertil og mener, at Sagen skal løses paa den Maade, forekommer det mig, at man fuldt og helt har Ansvaret ved ikke at gøre det. Naar man afviser den Ungdom, der kommer og kræver Plads paa Danmarks Jord, har man Ansvaret for denne Afvisning; og saa kan det ikke nytte, man kommer og siger, at man gerne vil gøre sit bedste i saa Henseende. Jeg vilde derfor være meget glad for at faa et klart, bestemt Svar fra den højtærede Landbrugsminister paa Spørgsmaalet, om han vil fremsætte det fjerde Lovforslag uden Ekspropriationsbestemmelse eller med Ekspropriationsbestemmelse, og om man fra Regeringens Side vil gøre noget for at imødekomme de nu foreliggende Krav om at faa Plads paa Danmarks Jord. Der er jo Tid nok, man kan udmærket godt indrette det saaledes, at